

Finančne in potrošniške spretnosti za življenje

Štirinajsti forum EPUO

16. november 2023, spletni dogodek (Zoom)

#ForumEPUO2023 #EPUO2023

Denarna podpora:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

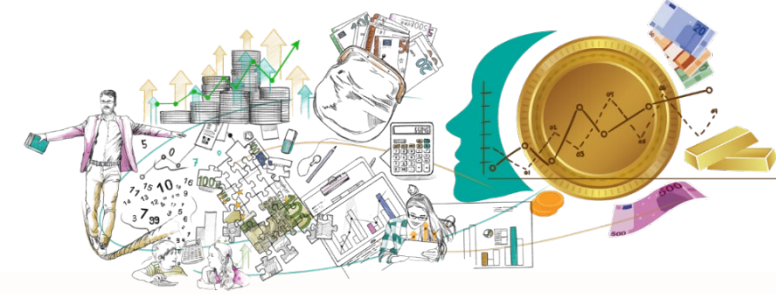

Sofinancira
Evropska unija

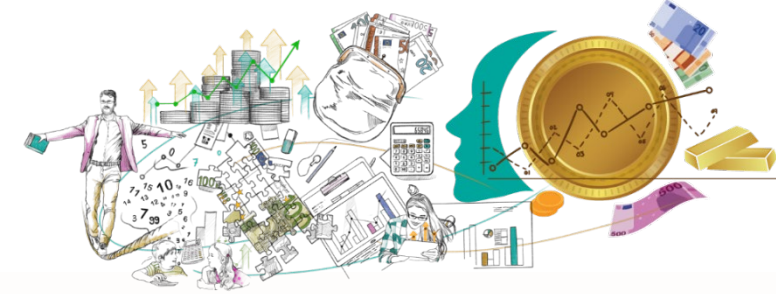
Evropski kurikulum finančne pismenosti

Dr. Tina Kompare Jampani, ACS

Nastanek okvira za finančno usposobljenost

- nastal v sodelovanju Evropske komisije in OECD – INFE (International Network on Financial Education)
- na voljo je v 23-ih jezikih
- izhaja iz ukrepov, napovedanih v Akcijskem načrtu unije kapitalskih trgov 2020

SEPTEMBER 2020

11. JANUAR 2022

27. SEPTEMBER 2023

Akcijski načrt Unije kapitalskih trgov

Okvir EU/OECD-INFE za finančno usposobljenost odraslih

Okvir EU/OECD-INFE za finančno usposobljenost otrok in mladine

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.9.2020
COM(2020) 590 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Unija kapitalskih trgov za ljudi in podjetja - nov akcijski načrt

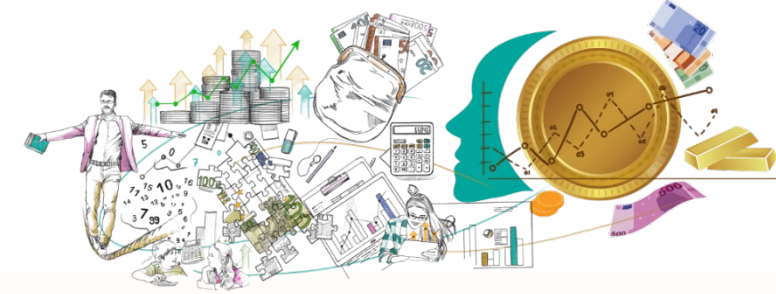

**Financial competence
framework for adults in the
European Union**

**Financial competence
framework for children and
youth in the European Union**

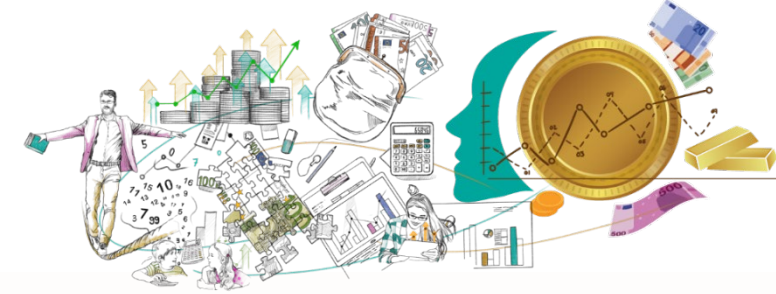
Nastanek okvira za finančno usposobljenost

CILJ: pomagati ljudem v Evropski uniji, da bi postali bolj finančno pismeni.

Ljudje, ki so finančno pismeni, so bolj sposobni sprejemati odločitve, ki ustrezajo njihovim potrebam, za doseganje finančnih ciljev in večjo finančno odpornost.

Nastanek okvira za finančno usposobljenost

»Opremljanje ljudi z znanjem in izkušnjami za sprejemanje informiranih odločitev o svojih osebnih financah spodbuja finančno blaginjo in bolj zagotovljeno sodelovanje na finančnih trgih. To je še toliko bolj pomembno glede na vse večjo digitalizacijo financ. Trenutna raven finančne pismenosti v EU je na žalost nizka in nesorazmerno vpliva na najbolj ranljive v družbi. Današnja napoved ter skupno delo Komisije in OECD-INFE je pomemben korak naprej pri krepitvi finančne pismenosti v EU, saj državam članicam in drugim zainteresiranim stranem zagotavlja orodja za razvoj politik in programov finančne pismenosti. Ta okvir je ključni del našega akcijskega načrta unije kapitalskih trgov in nas približuje dokončanju enotnega trga, na katerem lahko potrošniki varno krmarijo po kapitalskih trgih.«

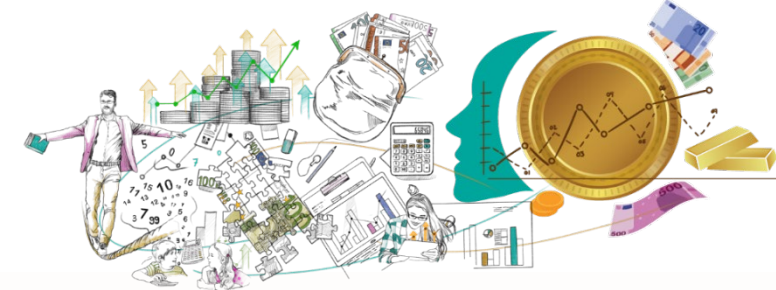
Mairead McGuinness, komisarka za finančne storitve, finančno stabilnost in unijo kapitalskih trgov

Vir: Evropska komisija (11.1.2022), Commission and OECD-INFE publish joint framework to improve individuals' financial skills. Dostopno na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_283

Struktura okvira

Štiri vsebinska področja:

1. Denar in transakcije
2. Načrtovanje in upravljanje financ
3. Tveganje in korist
4. Finančno okolje

1. MONEY AND TRANSACTIONS

© European Union / OECD

3. RISK AND REWARD

2. PLANNING AND MANAGING FINANCES

© European Union / OECD

27

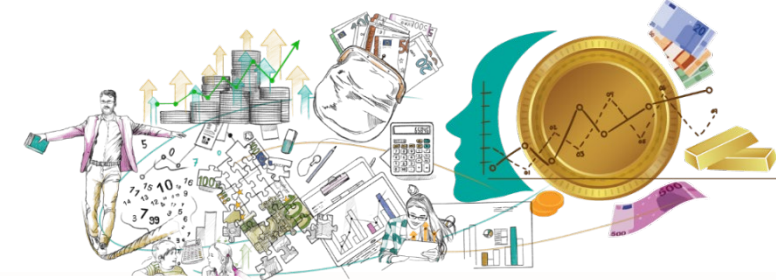
4. FINANCIAL LANDSCAPE

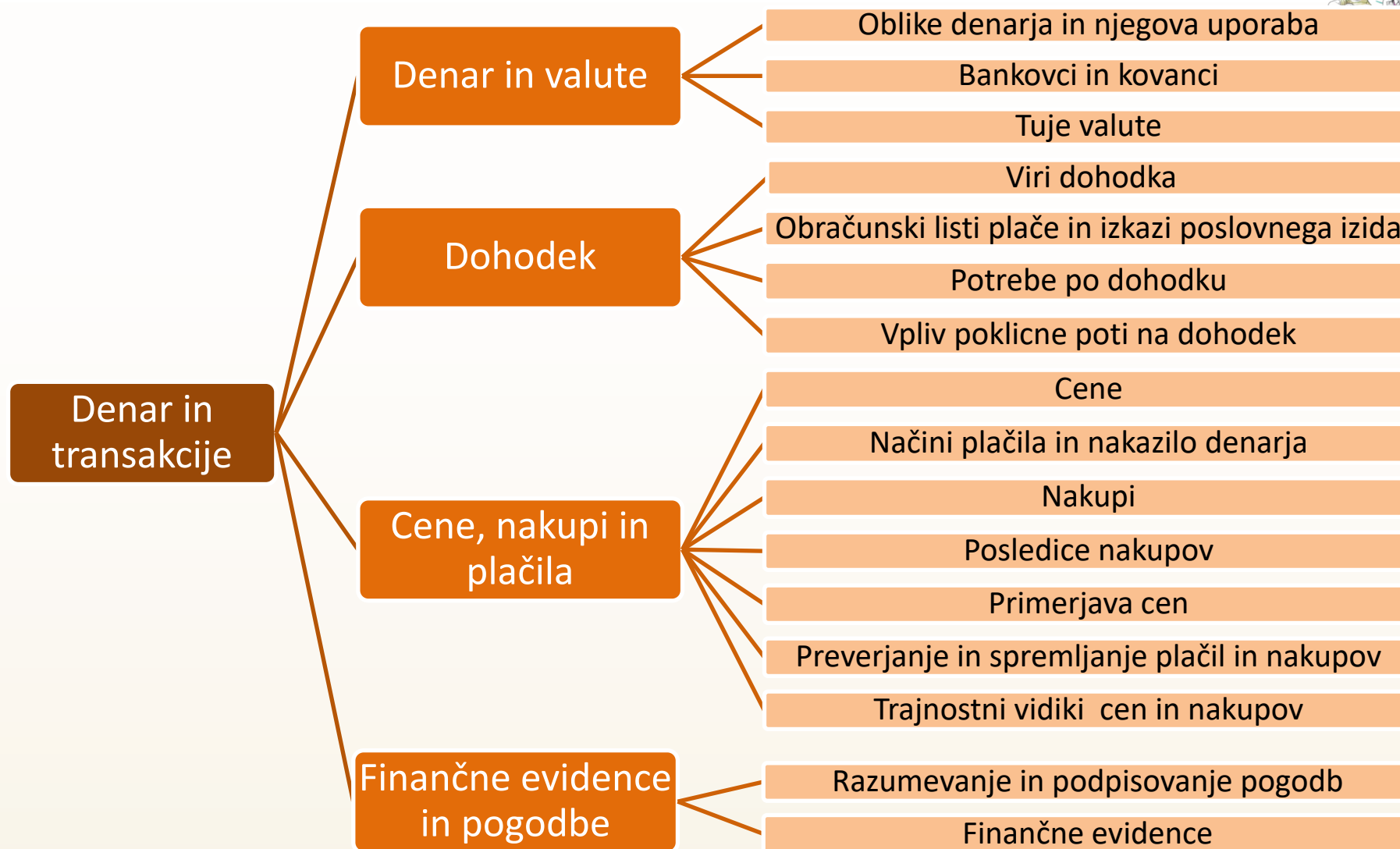
© European Union / OECD

55

Vsebinsko področje 1

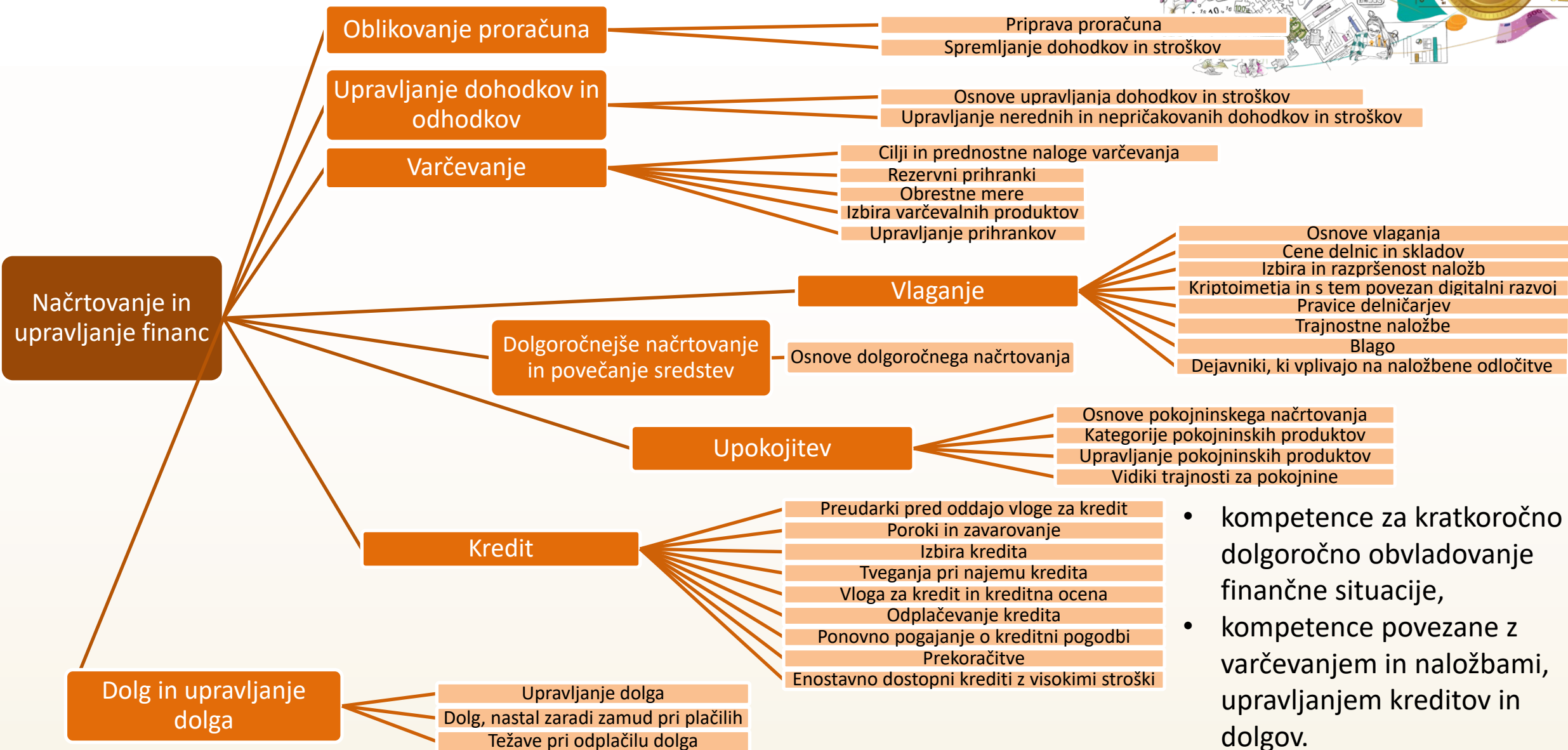
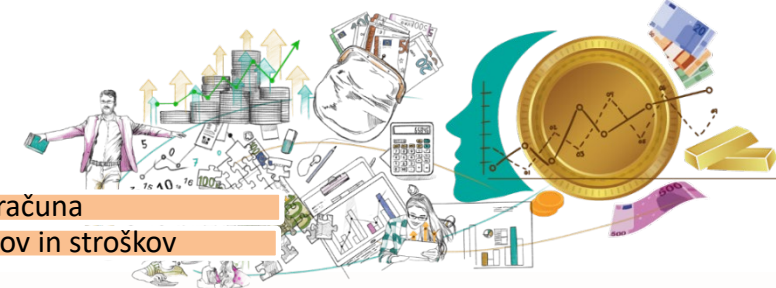

Vsako vsebinsko področje se deli še na **teme** in **podteme** s seznamom kompetenc.

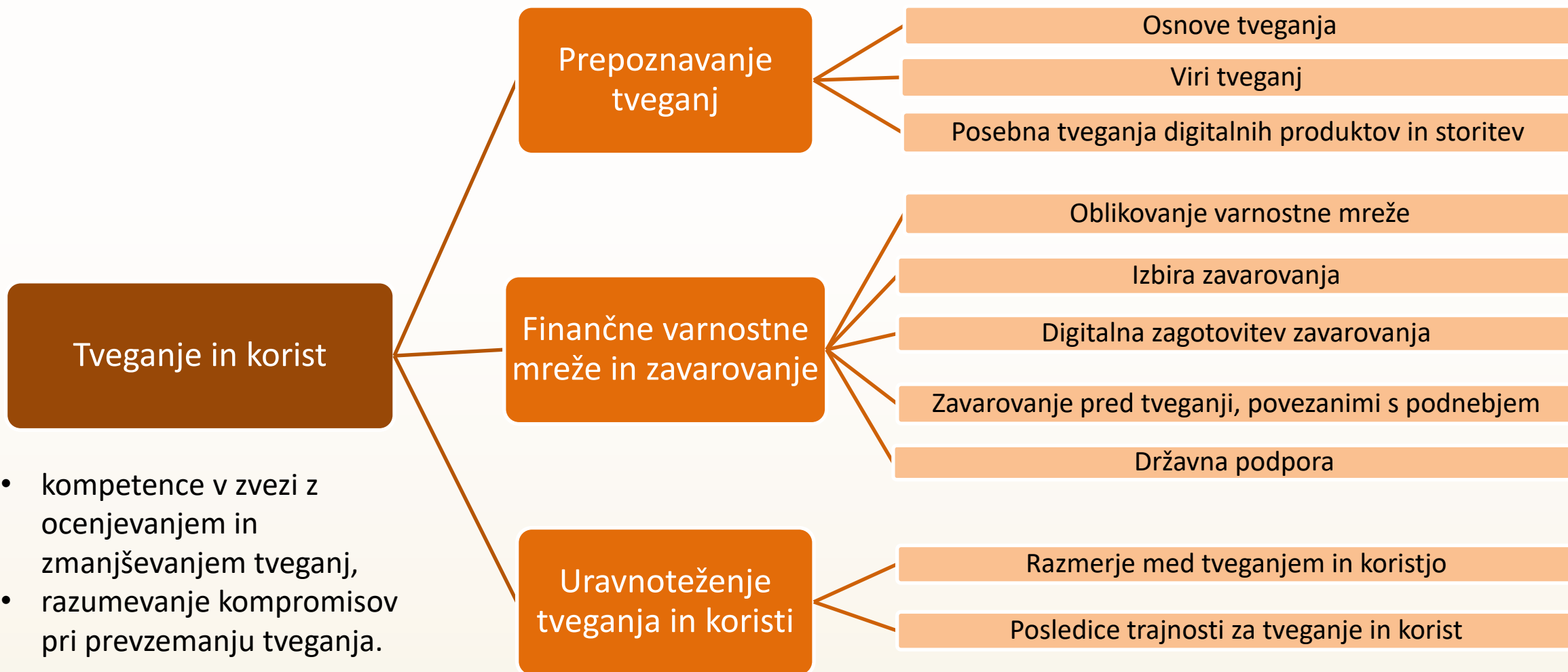
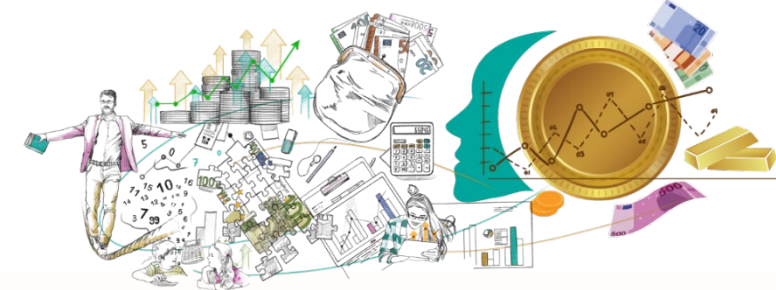
- kompetence, potrebne za razumevanje značilnosti denarja,
- kako denar zamenjati za blago in storitve ter
- pomembnosti spremljanja transakcij.

Vsebinsko področje 2

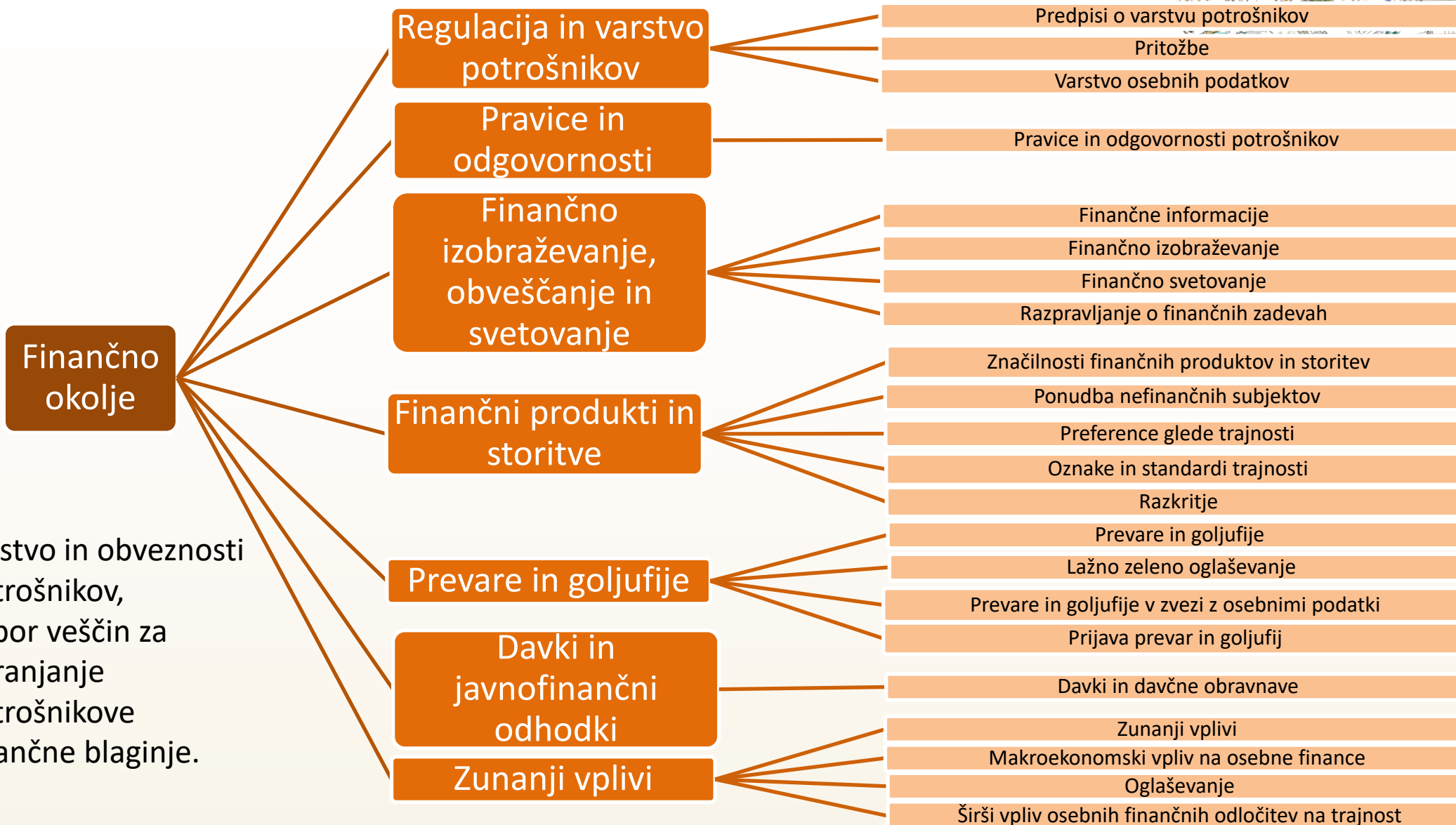

- kompetence za kratkoročno in dolgoročno obvladovanje finančne situacije,
- kompetence povezane z varčevanjem in naložbami, upravljanjem kreditov in dolgov.

Vsebinsko področje 3

Vsebinsko področje 4

- varstvo in obveznosti potrošnikov,
- nabor veščin za ohranjanje potrošnikove finančne blaginje.

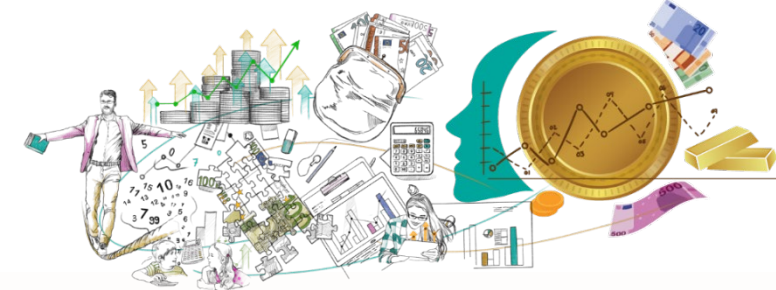
Vsebinsko področje	Denar in transakcije					
Tema	Denar in valute			Dohodek	Cene, nakupi in plačila	Finančne evidence in pogodbe
Podtema	Oblike denarja in njegova uporaba	Bankovci in kovanci	Tuje valute
Ozaveščenost, znanje in razumevanje	x	x	x
Spretnosti in vedenja	x	x	x
Zaupanje, motiviranost in odnos	x	x	x

Shematski prikaz kompetenc na vsebinskem področju »Denar in transakcije«

Pri **kompetencah** se upoštevajo tri razsežnosti:
 ozaveščenost/**znanje**/razumevanje;
 spretnosti/**vedenje**;
 zaupanje/motiviranost/**odnos**

Vir: po EU/OECD (2022), Pojasnjevalna opomba k skupnem okviru EU/OECD-INFE za finančno usposobljenost odraslih, str. 5, Slika 2.1

Struktura in vsebina okvira

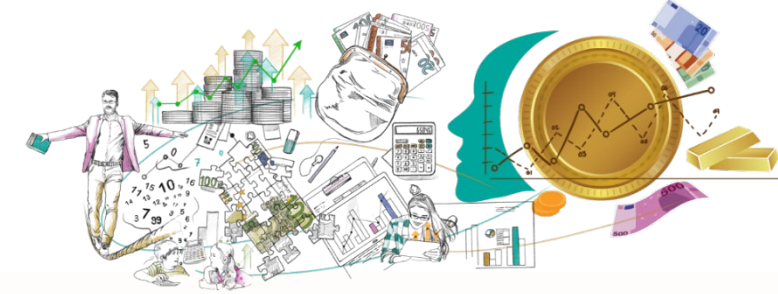

Prečne vsebine:

digitalne finance (modro)

trajnostne finance (zeleno)

Posebej še izpostavljene kompetence za **finančno odpornost, vsakodnevno življenje in/ali sedanjo ali prihodnjo finančno blaginjo** in kompetence, pomembne za **veliko večino odraslega prebivalstva**.

POJASNJEVALNA OPOMBA K SKUPNEMU OKVIRU EU/OECD-INFE ZA FINANČNO USPOSABLJENOST ODRASLIH

1. Denar in transakcije

KAZALO

1.	UVOD	2
1.1.	Kontekst in cilji okvira za finančno usposobljenost	2
1.2.	Možni primeri uporabe	3
1.3.	Razvoj okvira za finančno usposobljenost	4
2.	KRMARJENJE PO OKVIRU ZA FINANČNO USPOSABLJENOST	4
2.1.	Struktura okvira	4
2.1.1.	Vsebinsko področje 1: denar in transakcije	5
2.1.2.	Vsebinsko področje 2: načrtovanje in upravljanje financ	6
2.1.3.	Vsebinsko področje 3: tveganje in korist	6
2.1.4.	Vsebinsko področje 4: finančno okolje	7
2.2.	Medsektorske dimenzije okvira	8
2.2.1.	Digitalne finančne kompetence	8
2.2.2.	Kompetence za trajnostne finance	8
2.2.3.	Finančna odpornost	9
2.2.4.	Bistvene kompetence	9
2.3.	Orodje za filtriranje kompetenc glede na potrebe uporabnika	10
3.	NASLEDNJI KORAKI	11
3.1.	Olajšanje uvajanja okvira za finančno usposobljenost odraslih	11
3.2.	Razvoj okvira za finančno usposobljenost otrok in mladih (mlajših od 18 let)	11
4.	GLOSAR	11

Tema	Ozaveščenost, znanje in razumevanje	Spretnosti in vedenje	Zaupanje, motiviranost in odnos
1.1 Denar in valute	Oblike denarja in njegova uporaba 1. Zaveda se, da denar obstaja v različnih oblikah. 2. Razume pomen zakonitega plačilnega sredstva.	3. Zna varno uporabljati in shranjevati denar v vseh oblikah. 4. Pri izbiri vrste denarja za uporabo upošteva relativne prednosti in slabosti različnih oblik denarja.	5. Motiviran za učenje o različnih oblikah denarja. 6. Samozavesten pri uporabi različnih oblik denarja.
	Bankovci in kovanci 7. Zna prepoznati pristne bankovce in kovance. 8. Zaveda se, da lahko valute ali določeni bankovci in kovanci sčasoma zastarajo kot uradni denar/plačilno sredstvo.	9. Ustrezno ukrepa, če obstaja verjetnost, da so bankovci ali kovanci ponarejeni. 10. Zamenja zastarele bankovce in kovance za nove v roku, določenem za takšno zamenjavo.	11. Ob stiku s ponarejenim denarjem ima razvit pravilen odnos.
	Tuje valute Ve: 12. kako uporabiti menjalne tečaje za pretvorbo valut; 13. da se pristojbine za transakcije, provizije in menjalni tečajji razlikujejo glede na čas in pomudnike.	16. Zna preračunati cene, izražene v različnih valutah. 17. Pri odločanju o načinu nakazila ali zamenjave denarja upošteva pristojbine in menjalne tečaje.	18. Samozavesten pri izvedbi transakcij v različnih valutah.

Vir: <https://www.oecd.org/finance/financial-competence-framework-for-adults-in-the-european-union.htm>

Okvir EU/OECD-INFE za finančno usposobljenost odraslih

11 januarja 2022

Metapodatki						Kompetence	Oznak				
Številka	Tema	Podtema	Ozaveščenost/ znanje/razumevanje	Spretnosti/vedenja	Zaupanje/motiviranost/odnos	Kompetence	Digitalne finančne kompetence	Kompetence za trajnostne finance	Kompetence za finančno odpornost	Kompetenca, pomembna za vsakodnevno življenje in/ali sedanjo ali prihodnjo finančno blaginjo	Kompetenca, pomembna za veliko večino odraslega prebivalstva
1	1.1 Denar in valute	Oblike denarja in njegova uporaba	1	0	0	1. Zaveda se, da denar obstaja v različnih oblikah.	1	0	0	1	1
2	1.1 Denar in valute	Oblike denarja in njegova uporaba	1	0	0	2. Razume pomen zakonitega plačilnega sredstva.	1	0	0	1	1
3	1.1 Denar in valute	Oblike denarja in njegova uporaba	0	1	0	3. Zna varno uporabljati in shranjevati denar v vseh oblikah.	1	0	0	1	1
4	1.1 Denar in valute	Oblike denarja in njegova uporaba	0	1	0	4. Pri izbiri vrste denarja za uporabo upošteva relativne prednosti in slabosti različnih oblik denarja.	1	0	0	1	1
5	1.1 Denar in valute	Oblike denarja in njegova uporaba	0	0	1	5. Motiviran za učenje o različnih oblikah denarja.	1	0	0	1	1
6	1.1 Denar in valute	Oblike denarja in njegova uporaba	0	0	1	6. Samozavesten pri uporabi različnih oblik denarja.	1	0	0	1	1
7	1.1 Denar in valute	Bankovci in kovanci	1	0	0	7. Zna prepoznati pristne bankovce in kovance.	0	0	0	1	1
8	1.1 Denar in valute	Bankovci in kovanci	1	0	0	8. Zaveda se, da lahko valute ali določeni bankovci in kovanci sčasoma zastarajo kot uradni denar/plačilno sredstvo.	0	0	0	1	0
9	1.1 Denar in valute	Bankovci in kovanci	0	1	0	9. Ustrezno ukrepa, če obstaja verjetnost, da so bankovci ali kovanci ponarejeni.	0	0	0	1	1
10	1.1 Denar in valute	Bankovci in kovanci	0	1	0	10. Zamenja zastarele bankovce in kovance za nove v roku, določenem za takšno zamenjavo.	0	0	0	1	0
11	1.1 Denar in valute	Bankovci in kovanci	0	0	1	11. Ob stiku s ponarejenim denarjem ima razvit pravičen odnos.	0	0	0	1	1

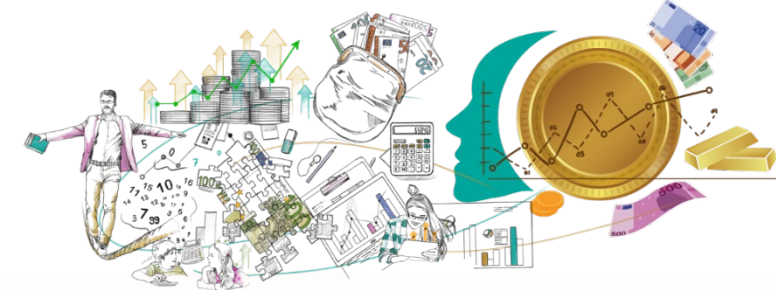

Primerjava okvira

	ZA ODRASLE	ZA OTROKE in MLADOSTNIKE
Starostne skupine	enoten	3 starostne skupine (6-10; 11-15 in 16-18 let)
Teme/podteme	več podtem	edina izpuščena tema Dolg in upravljanje dolga (izpuščen tudi pri temi Dohodek, nekoliko naslovljen le pri temi Krediti)
Kompetence	564 kompetenc	238 kompetenc
Prečne kompetence	<ol style="list-style-type: none">1. kompetence za digitalne finance,2. kompetence za trajnostne finance,3. kompetence za finančno odpornost,4. kompetence za vsakodnevno življenje in/ali sedanjo ali prihodnjo finančno blaginjo,5. kompetence, pomembne za veliko večino odraslega prebivalstva	<ol style="list-style-type: none">1. kompetence za digitalne finance,2. kompetence za trajnostne finance,3. državljanske kompetence,4. podjetniške kompetence,5. kompetence pomembne v odrasli dobi
Drugi različni poudarki	Prevare v digitalnem okolju; kompetence vezane na svetovanje	Pogoste finančne goljufije (piramidalne sheme, zeleno pranje); manjši delež kompetenc na področju zaupanja/motiviranosti/odnosa

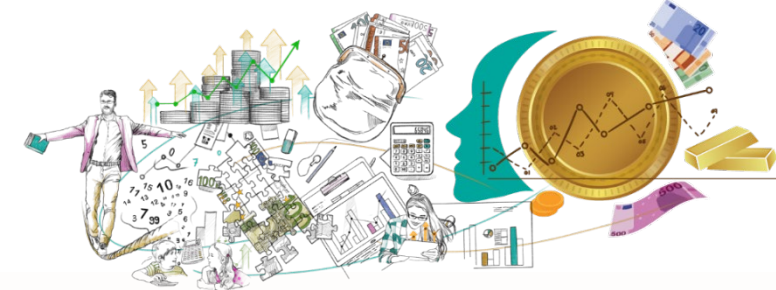
Prednosti okvira: **prilagodljivost** – enotnost – podpora

PRILAGODLJIVOST

- je praktičen in ga je mogoče prilagoditi,
- pospremljen je z Excel orodjem, ki omogoča uporabniku filtriranje in izbiranje kompetenc za različne teme in potrebe,
- vključuje celotno paleto finančnih kompetenc za izgradnjo finančnih strategij, programov, ocen in evalvacij, ki so lahko prilagojene posamezni ciljni skupini v EU.

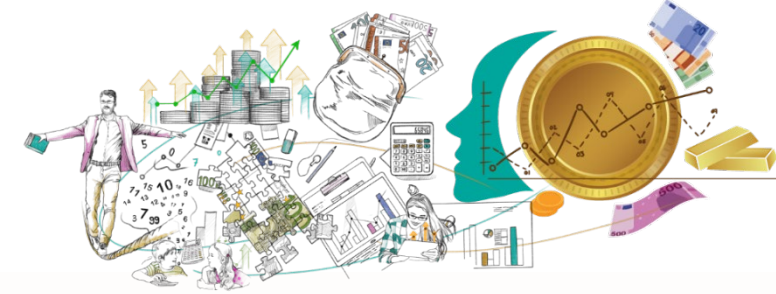
Prednosti okvira: prilagodljivost – enotnost – podpora

ENOTNOST

- skupna referenčna točka, kaj pomeni biti finančno pismen,
- zagotavlja skupno razumevanje temeljnih konceptov finančne pismenosti,
- enotna terminologija,
- pokriva vse dimenzije finančne pismenosti (znanje, vedenje, odnos),
- obravnava vsa področja finančnih odločevalcev (denar, transakcije, planiranje, tveganja),
- omogoča dosleden dostop do ravni finančne pismenosti.

Prednosti okvira: prilagodljivost – enotnost – **podpora**

PODPORA

- dodatna oprema za oblikovalce politik in praktike,
- omogoča ovrednotiti različne pobude,
- na ravni EU lažje informiranje o razvoju politik in programov finančne pismenosti, ugotavljanju vrzeli pri zagotavljanju usposabljanja in oblikovanju orodij za ocenjevanje,
- podpira ambicije za unijo kapitalskih trgov.